

Bruxelles, 9. veljače 2022.
(OR. en)

6083/22

Međuinstitucijski predmet:
2022/0025(NLE)

FDI 1

PRIJEDLOG

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	9. veljače 2022.
Za:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, glavni tajnik Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2022) 38 final
Predmet:	Prijedlog ODLUKE VIJEĆA o stajalištu koje treba zauzeti u ime Europske unije u okviru Međunarodnog centra za rješavanje ulagačkih sporova (ICSID)

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2022) 38 final.

Priloženo: COM(2022) 38 final



EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 9.2.2022.
COM(2022) 38 final

2022/0025 (NLE)

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

**o stajalištu koje treba zauzeti u ime Europske unije u okviru Međunarodnog centra za
rješavanje ulagačkih sporova (ICSID)**

OBRAZLOŽENJE

1. PREDMET PRIJEDLOGA

Ovaj se prijedlog odnosi na odluku kojom se utvrđuje stajalište koje treba zauzeti u ime Europske unije u okviru Upravnog vijeća Međunarodnog centra za rješavanje ulagačkih sporova (ICSID) u vezi s predviđenim donošenjem izmijenjenih pravila ICSID-a¹. Donošenje će imati pravne učinke na ugovornu praksu Europske unije u području rješavanja ulagačkih sporova.

2. KONTEKST PRIJEDLOGA

2.1. Poseban interes Europske unije u ICSID-u

ICSID trenutačno ima 155 država ugovornica, od kojih je 26 država članica Unije. Europska unija nije članica ICSID-a. Međutim, Europska unija uvrštava ICSID-ova arbitražna pravila i arbitražna pravila u kontekstu dodatnih mogućnosti u sve svoje sporazume o trgovini i ulaganjima koji obuhvaćaju pravila o zaštiti ulaganja². Prema tim sporazumima ICSID-ova pravila mogu se primjenjivati na ulagačke sporove koje ulagači iz EU-a pokrenu protiv trećih zemalja, koje ulagači izvan EU-a pokrenu protiv država članica EU-a ili, prema predloženim izmjenama, u sporovima pokrenutima protiv Unije na temelju ICSID-ovih arbitražnih pravila u kontekstu dodatnih mogućnosti. Stoga Unija ima poseban interes u pogledu reforme pravila ICSID-a.

2.2. ICSID

ICSID je institucija koja je dio Grupe Svjetske banke. Te je neovisna i depolitizirana institucija za rješavanje sporova. Ciljevi ICSID-a su sljedeći:

- (a) nuditi mehanizam za rješavanje sporova između ulagača i države mirenjem, arbitražom ili utvrđivanjem činjenica;
- (b) voditi te sporove; i
- (c) promicati međunarodna ulaganja izgradnjom povjerenja u postupak rješavanja sporova.

ICSID-ov mehanizam za rješavanje sporova dostupan je za sporove između ulagača i države te sporove između država na temelju ugovora o ulaganjima i trgovinskih sporazuma, nacionalnih zakona o ulaganju i ugovora o ulaganjima sklopljenima između država i stranih ulagača. ICSID djeluje i kao administrativna služba.

2.3. Predviđeni akti ICSID-a

Tajništvo ICSID-a pokrenulo je 2018. postupak savjetovanja o reformi pravila Centra. Od 2018. do 2021. vodile su se intenzivne rasprave između Tajništva i država članica ICSID-a na temelju niza od pet nacрта revidiranih pravila. Europska unija, koju zastupa Europska komisija, aktivno sudjeluje u postupku savjetovanja, usklađuje stajališta država članica EU-a i

¹ Tj. ICSID-ovih administrativnih i financijskih pravila, institucijskih pravila, arbitražnih pravila, pravila mirenja, pravila o dodatnim mogućnostima, administrativnih i financijskih pravila o dodatnim mogućnostima, arbitražnih pravila u kontekstu dodatnih mogućnosti, pravila mirenja u kontekstu dodatnih mogućnosti, pravila utvrđivanja činjenica, administrativnih i financijskih pravila utvrđivanja činjenica, pravila posredovanja, administrativnih i financijskih pravila posredovanja.

² Vidjeti članak 8.23(2) Sveobuhvatnog gospodarskog i trgovinskog sporazuma između EU-a i Kanade (CETA), članak 3.33(2) Sporazuma o zaštiti ulaganja između EU-a i Vijetnama te članak 3.6(1) Sporazuma o zaštiti ulaganja između EU-a i Singapura. Člankom 26. Ugovora o energetskej povelji, kojeg je Unija stranka, također se predviđa primjena pravila ICSID-a.

dosljedno dostavlja primjedbe o nacrtima tekstova u ime EU-a i njegovih država članica. Kao rezultat tog postupka, Upravno vijeće glasovat će o sljedećim izmjenama i novim tekstovima, koji će imati pravne učinke na ugovornu praksu Europske unije, pisanim postupkom čiji se završetak planira 21. ožujka 2022.

2.3.1. Izmjene postupaka u okviru Konvencije ICSID-a

Izmjene obuhvaćaju izmjene ICSID-ovih administrativnih i financijskih pravila, ICSID-ovih institucijskih pravila, ICSID-ovih arbitražnih pravila i ICSID-ovih pravila mirenja.

Među glavnim su bitnim izmjenama nova obveza navođenja opisa vlasništva i kontrole nad ulaganjem u zahtjevu za arbitražu ili mirenje, obveza otkrivanja financiranja koje osigurava treća strana, poboljšana pravila o diskvalifikaciji arbitara, troškovi postupka, rano odbacivanje neutemeljenih tužbi, odvajanje postupaka te revidirani rokovi. Uvedena je nova odredba koja se izričito odnosi na zahtjeve za plaćanje jamstva za troškove. Transparentnost postupaka povećana je koliko god je to bilo moguće bez izmjene Konvencije ICSID-a. Predložena su i nova pravila za ubrzani arbitražni postupak.

2.3.2. Izmjene postupaka u kontekstu dodatnih mogućnosti

Izmjene obuhvaćaju izmjene ICSID-ovih pravila o dodatnim mogućnostima, ICSID-ovih administrativnih i financijskih pravila u kontekstu dodatnih mogućnosti, ICSID-ovih arbitražnih pravila u kontekstu dodatnih mogućnosti i ICSID-ovih pravila mirenja u kontekstu dodatnih mogućnosti.

Moguće područje primjene pravila o dodatnim mogućnostima prošireno je na ulagačke sporove u kojima ni tuženik ni država tužitelja nisu ugovorne stranke ICSID-a te na sporove koji obuhvaćaju organizacije za regionalnu gospodarsku integraciju. Osim toga, većina izmjena arbitražnih pravila i pravila mirenja ICSID-a primijenjena je i na pravila ICSID-a o dodatnim mogućnostima, u kojima su odredbe o transparentnosti nešto ambicioznije.

2.3.3. Izmjene ICSID-ovih postupaka utvrđivanja činjenica

Izmjene se odnose na ICSID-ova pravila utvrđivanja činjenica te na ICSID-ova administrativna i financijska pravila utvrđivanja činjenica. Predložena su ažurirana i samostalna pravila utvrđivanja činjenica na temelju kojih stranke u sporu mogu od Odbora za utvrđivanje činjenica zajednički zatražiti da provede određeni postupak utvrđivanja činjenica.

2.3.4. Prijedlog novih pravila posredovanja ICSID-a

Predložena su nova pravila posredovanja ICSID-a te pripadajuća administrativna i financijska pravila kao odgovor na zahtjeve država i ulagača da se povećaju kapaciteti za posredovanje. Pravila posredovanja imaju široko područje primjene i mogu se, uz pristanak, primijeniti na sve postupke posredovanja povezane s ulaganjima koji obuhvaćaju državu ili organizaciju za regionalnu gospodarsku integraciju.

3. STAJALIŠTE KOJE TREBA ZAUZETI U IME UNIJE

Izmjene o kojima će glasovati Upravno vijeće ICSID-a odnose se na neke od nedostataka utvrđenih u postojećem sustavu rješavanja sporova između ulagača i države. Valja napomenuti da, usporedno s postupkom reforme ICSID-a, Europska unija i njezine države članice rade na uspostavi stalnog multilateralnog suda za ulaganja koji bi postojeći sustav arbitraže o ulaganjima zamijenio trajnim mehanizmom. Rad na uspostavi multilateralnog suda za ulaganja trenutačno se odvija u okviru Komisije Ujedinjenih naroda za međunarodno trgovačko pravo (UNCITRAL), a njegov se dovršetak očekuje 2026. Europska unija smatra da će samo stalni sud za ulaganja u dostatnoj mjeri i sveobuhvatno riješiti sve probleme koji

proizlaze iz trenutačnog sustava *ad hoc* arbitraže o ulaganjima. No dok se multilateralni sud ne uspostavi, i dalje će se primjenjivati trenutačni sustav arbitraže o ulaganjima pa sva poboljšanja njegovih pravila treba pozdraviti. Vijeće bi stoga trebalo podržati predložene izmjene pravila ICSID-a.

4. PRAVNA OSNOVA

4.1. Postupovna pravna osnova

4.1.1. Načela

U članku 218. stavku 9. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) navodi se: „Vijeće na prijedlog Komisije ili Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku donosi odluku kojom se suspendira primjena sporazuma i utvrđuju stajališta koja u ime Unije treba donijeti tijelo osnovano na temelju sporazuma kada je to tijelo pozvano donositi akte koji proizvode pravne učinke, uz iznimku akata kojima se dopunjuje ili mijenja institucionalni okvir sporazuma.”

Kao prvo, člankom 218. stavkom 9. UFEU-a zahtijeva se postojanje tijela osnovanog na temelju međunarodnog sporazuma koje ima ovlasti utvrđivati pravila ili donositi odluke u kontekstu tog sporazuma. Sintagma „tijelo osnovano na temelju sporazuma” upućuje na zaključak da se „primjena te odredbe odnosi na stajališta koja u ime Unije treba zauzeti u okviru njezina sudjelovanja, putem njezinih institucija ili eventualno posredstvom njezinih država članica koje zajednički djeluju u njezinu interesu, u donošenju takvih akata unutar dotičnog međunarodnog tijela.”³

Članak 218. stavak 9. UFEU-a primjenjuje se neovisno o tome je li Europska unija članica tog tijela ili stranka tog sporazuma⁴. Sud je naveo da „[k]ad je područje o kojem je riječ u nadležnosti Unije [...] nesudjelovanje Unije u međunarodnom sporazumu o kojem je riječ ne sprječava je da provodi tu nadležnost utvrđujući, u okviru svojih institucija, stajalište koje u njezino ime treba donijeti u tijelu osnovanom na temelju tog sporazuma, osobito preko država članica stranaka tog sporazuma koje djeluju solidarno u njezinom interesu”⁵.

4.1.2. Primjena na ovaj predmet

Predviđeni akti o izmjeni pravila ICSID-a u skladu su s tim načelima.

Kao prvo, Upravno vijeće ICSID-a, odnosno tijelo koje glasuje o izmjenama, tijelo je osnovano na temelju sporazuma, u skladu s člankom 218. stavkom 9. UFEU-a. Trenutačni članak 7. Konvencije ICSID-a i 7. pravilo ICSID-ovih administrativnih i financijskih pravila utvrđuju ulogu Upravnog vijeća u, među ostalim, izmjenama pravila ICSID-a. Upravo vijeće ima ovlasti utvrđivati pravila ili donositi odluke u kontekstu sporazuma ICSID-a. Upravno vijeće ne djeluje neovisno o strankama, već putem svojih država ugovornica (vidjeti članak 4. stavak 1. Konvencije ICSID-a).

Kao drugo, predviđeni akti su „akti koji proizvode pravne učinke” u skladu s člankom 218. stavkom 9. UFEU-a. ICSID-ov mehanizam za rješavanje sporova primjenjuje se u međunarodnim sporazumima o zaštiti ulaganja Europske unije i njezinih država članica⁶.

³ Presuda Suda od 6. listopada 2015., Vijeće protiv Komisije, C-73/14, ECLI:EU:C:2015:663, t. 63.

⁴ Presuda Suda od 7. listopada 2014., Njemačka protiv Vijeća, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, t. 64.

⁵ Presuda Suda od 7. listopada 2014., Njemačka protiv Vijeća, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, t. 52.

⁶ Vidjeti članak 8.23(2) Sveobuhvatnog gospodarskog i trgovinskog sporazuma između EU-a i Kanade (CETA), članak 3.33(2) Sporazuma o zaštiti ulaganja između EU-a i Vijetnama te članak 3.6(1) Sporazuma o zaštiti ulaganja između EU-a i Singapura. Člankom 26. Ugovora o energetskej povelji, kojeg je Unija stranka, također se dopušta primjena pravila ICSID-a.

Konkretno, nakon donošenja izmjena ICSID-ova pravila o dodatnim mogućnostima moći će se primjenjivati u sporovima pokrenutima protiv Europske unije u kojima su mjere koje je donijela Unija predmet spora i u kojima bi Unija imala ulogu tuženika. Stoga izmjene ICSID-ovih pravila proizvode pravne učinke na funkcioniranje i primjenu međunarodnih sporazuma koje je sklopila Unija te na vođenje sudskih postupaka u kojima je Unija stranka.

Ukratko, Komisija traži od Vijeća da donese stajalište Unije u pogledu predviđenih akata kako bi države članice koje su ugovorne stranke Konvencije ICSID-a te djeluju zajednički u interesu Unije mogle iznijeti stajalište Unije u Upravnom vijeću ICSID-a. Postupovna pravna osnova za predloženu odluku je članak 218. stavak 9. UFEU-a.

4.2. Materijalna pravna osnova

4.2.1. Načela

Materijalna pravna osnova za odluku na temelju članka 218. stavka 9. UFEU-a prije svega ovisi o cilju i sadržaju predviđenog akta o kojemu se zauzima stajalište u ime Unije. „Ustaljena je sudska praksa da se odabir pravne osnove mjere Zajednice mora temeljiti na objektivnim elementima koji podliježu sudskom nadzoru, među kojima su osobito cilj i sadržaj te mjere.”⁷

4.2.2. Primjena na ovaj predmet

Glavni cilj predviđenih akata odnosi se na ažuriranje i izmjenu postojećih pravila ICSID-a, tj. reformu pravila o rješavanju ulagačkih sporova kojima se Europska unija i njezine države članice služe u više sporazuma EU-a.

U skladu s člankom 207. UFEU-a izravna strana ulaganja dio su zajedničke trgovinske politike Europske unije. Međunarodni sporazumi EU-a i država članica EU-a u kojima se upućuje na pravila ICSID-a štite izravna strana ulaganja i doneseni su (odnosno, u slučaju sporazuma o ulaganjima država članica EU-a, odobreni⁸) na temelju članka 207. UFEU-a. Prema mišljenju Suda Europske unije izravna strana ulaganja u isključivoj su nadležnosti Unije, dok su neizravna strana ulaganja i rješavanje ulagačkih sporova u podijeljenoj nadležnosti Unije i njezinih država članica⁹.

Stoga bi materijalna pravna osnova predložene odluke trebao biti članak 207. stavak 4. prvi podstavak UFEU-a.

4.3. Zaključak

Pravna osnova predložene odluke trebao bi biti članak 207. stavak 4. prvi podstavak UFEU-a u vezi s njegovim člankom 218. stavkom 9.

5. OBJAVA PREDVIĐENOG AKTA

S obzirom na to da je reforma rješavanja sporova između ulagača i države u javnom interesu te u skladu s predanošću Unije transparentnosti, primjereno je objaviti Odluku Vijeća nakon završetka glasovanja u Upravnom vijeću ICSID-a 21. ožujka 2022.

⁷ Presuda Suda od 12. prosinca 2002., Komisija protiv Vijeća, C-281/01, ECLI:EU:C:2002:761, t. 33.

⁸ Uredba (EU) br. 1219/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o uspostavi prijelaznih aranžmana za bilateralne sporazume o ulaganjima između država članica i trećih zemalja.

⁹ Mišljenje Suda od 16. svibnja 2017., 2/15, ECLI:EU:C:2017:376, točka 293.

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o stajalištu koje treba zauzeti u ime Europske unije u okviru Međunarodnog centra za rješavanje ulagačkih sporova (ICSID)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 207. stavak 4. prvi podstavak u vezi s njegovim člankom 218. stavkom 9.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) Upravno vijeće ICSID-a glasovat će o izmjenama pravila ICSID-a, koje će imati pravne učinke za potrebe članka 218. stavka 9. UFEU-a, pisanim postupkom čiji se završetak planira 21. ožujka 2022.
- (2) Europska unija nije članica ICSID-a. Međutim, Europska unija dosljedno uvrštava pravila ICSID-a, upućivanjem na njih, u svoje sporazume o trgovini i ulaganjima koji obuhvaćaju pravila o zaštiti ulaganja i rješavanju ulagačkih sporova.
- (3) U mišljenju 2/15 od 16. svibnja 2017.¹⁰ Sud Europske unije pojasnio je da su izravna strana ulaganja u isključivoj nadležnosti Unije, dok su neizravna strana ulaganja i rješavanje ulagačkih sporova u podijeljenoj nadležnosti Unije i njezinih država članica.
- (4) Nakon reforme ICSID-ova pravila o dodatnim mogućnostima moći će se primjenjivati u sporovima pokrenutima protiv organizacija za regionalnu gospodarsku integraciju, kao što je Europska unija. Osim toga, Unija se pravilima ICSID-a koristi u svojim ugovorima, a mogu ih koristiti i ulagači iz Unije u predmetima pokrenutima protiv trećih zemalja, ulagači izvan Unije u predmetima protiv država članica Unije ili sama Unija ako su ispunjeni odgovarajući zahtjevi iz Konvencije ICSID-a¹¹. Stoga će izmjene pravila ICSID-a imati pravne učinke na funkcioniranje i primjenu međunarodnih sporazuma koje je sklopila Unija te na vođenje sudskih postupaka u kojima je Unija stranka. Unija stoga ima poseban interes u pogledu reforme pravila ICSID-a.
- (5) Dvadeset šest država članica Unije članice su ICSID-a. Te države članice mogu sudjelovati u radu Upravnog vijeća i glasovati o izmjeni pravila u kontekstu pisanog postupka.
- (6) Stoga bi Vijeće trebalo donijeti stajalište Unije u pogledu predviđenih izmjena pravila ICSID-a kako bi države članice koje su ugovorne stranke Konvencije ICSID-a te djeluju zajednički u interesu Unije mogle iznijeti stajalište Unije u Upravnom vijeću ICSID-a.

¹⁰ Mišljenje Suda 2/15 od 16. svibnja 2017., ECLI:EU:C:2017:376.

¹¹ Za Uniju to trenutačno nije moguće jer organizacije za regionalnu gospodarsku integraciju ne mogu biti članice ICSID-a ako se ne izmijeni Konvencija ICSID-a.

- (7) Kad je riječ o postupcima u okviru Konvencije ICSID-a, izmjenama se ažuriraju i razrađuju ICSID-ova administrativna i financijska pravila, ICSID-ova institucijska pravila, ICSID-ova arbitražna pravila i ICSID-ova pravila mirenja. Izmjenama će se, među ostalim, povećati transparentnost postupaka, razjasniti odredbe o ranom odbacivanju neutemeljenih tužbi i jamstvu za troškove te uvesti obveze otkrivanja financiranja koje osigurava treća strana.
- (8) Kad je riječ o postupcima u kontekstu dodatnih mogućnosti ICSID-a, izmjenama se ažuriraju i razrađuju ICSID-ova administrativna i financijska pravila u kontekstu dodatnih mogućnosti, ICSID-ova arbitražna pravila u kontekstu dodatnih mogućnosti i ICSID-ova pravila mirenja u kontekstu dodatnih mogućnosti. Većina izmjena postupaka u okviru Konvencije ICSID-a primijenit će se i na ICSID-ova pravila o dodatnim mogućnostima. Osim toga, područje primjene postupaka u kontekstu dodatnih mogućnosti proširit će se, među ostalim, i na sporove koji obuhvaćaju organizacije za regionalnu gospodarsku integraciju.
- (9) Kad je riječ o ICSID-ovim postupcima utvrđivanja činjenica, predloženim izmjenama ažuriraju se i razrađuju samostalna ICSID-ova pravila utvrđivanja činjenica te ICSID-ova administrativna i financijska pravila utvrđivanja činjenica.
- (10) Kad je riječ o posredovanju u okviru ICSID-a, prijedlogom reforme utvrđuju se nova ICSID-ova pravila posredovanja te ICSID-ova administrativna i financijska pravila posredovanja.
- (11) Komisija je, u suradnji s vladama država članica koje su ugovorne stranke Konvencije ICSID-a, preuzela vodeću ulogu u pregovorima o ažuriranim pravilima na temelju dogovorenih stajališta Unije. Izmjenama se rješavaju postojeći problemi utvrđeni u pogledu aktualnog sustava za rješavanje sporova između ulagača i države te se znatno poboljšavaju pravila i propisi ICSID-a.
- (12) Stajalištem koje treba donijeti u ime Unije na temelju ove Odluke ne dovodi se u pitanje glavni cilj Unije i njezinih država članica da se uspostavi stalni multilateralni sud za ulaganja koji bi postojeći sustav arbitraže o ulaganjima zamijenio trajnim mehanizmom.

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Djelujući zajednički u interesu Unije, države članice koje su ugovorne stranke Konvencije ICSID-a prihvataju izmjene pravila ICSID-a pisanim postupkom glasovanja koji je predsjednik Upravnog vijeća ICSID-a pokrenuo 20. siječnja 2022.

Članak 2.

Ova se Odluka objavljuje u *Službenom listu Europske unije* nakon dovršetka postupka glasovanja u Upravnom vijeću ICSID-a.

Članak 3.

Ova je Odluka upućena državama članicama koje su ugovorne stranke Konvencije ICSID-a.

Sastavljeno u Bruxellesu,

*Za Vijeće
Predsjednik*